



Планування реабілітаційних заходів у фізичній терапії при хірургічних захворюваннях легень на госпітальному етапі

Гончарук Н.В.

Національний фармацевтичний університет

Анотація: представлено особливості планування реабілітаційних засобів та методів у фізичній терапії при хірургічному лікуванні захворювань легень у післяопераційному періоді.

Ключові слова: хірургічне втручання, операція, ускладнення, терапевтичні вправи, функціональне тренування.

Вступ. Захворювання органів дихання за показниками інвалідності в наш час займають третє-четверте місце. Серед захворювань легень переважають абсцеси та гангрена легенів, пухлини, туберкульоз та інші. Летальність при цих захворюваннях без своєчасного хірургічного втручання складає до 74% випадків. Питання хірургічного відновного лікування захворювань легень і профілактики післяопераційних ускладнень потребують подальшої розробки [1, 3].

За даними літературних джерел, фізична терапія хворих з легеневою патологією є комплексною проблемою, спрямованою на фізичне, психічне, трудове та соціальне відновне лікування [2, 4, 6].

Все це свідчить про актуальність проблеми в реабілітації хворих, оперованих з приводу захворювань легень.

Мета роботи. Визначити особливості фізичної терапії при хірургічному лікуванні захворювань легень в післяопераційному періоді лікування.

Завдання дослідження.

1. Проаналізувати джерела сучасної спеціальної науково-методичної літератури за проблемою фізичної терапії при хірургічних захворюваннях легень у післяопераційному періоді в умовах госпіталю.
2. Визначити особливості планування реабілітаційних заходів у фізичній терапії для хворих, які перенесли операцію на легенях у післяопераційному періоді в умовах госпіталю.

Матеріал і методи. У наслідок операції, наркозу, тривалого постільного режиму можуть виникнути такі ускладнення, як пневмонія, тромбози, атонія кишечника, із-за пошкодження під час операції м'язів грудей та верхнього плечового поясу в області плечового суглобу формується больова контрактура [2, 3, 4].

Із вищевикладеного, найближчими цілями післяопераційного періоду є: профілактика ускладнень; активація резервних можливостей частки легені, що залишилась; нормалізація діяльності серцево-судинної системи; профілактика межплевральних спайок; профілактика туго рухомості у плечовому суглобі. Подальшими цілями є: поліпшення діяльності серцево-судинної і дихальної системи; відновлення правильної постави і повного об'єму рухів у плечовому суглобі; зміцнення м'язів плечового поясу, тулубу і кінцівок; адаптація до фізичних навантажень [1, 4].

У перший день проводиться первинне обстеження та на підставі встановленого рухового діагнозу через 2-4 години після операції призначають фізичну терапію: тренування відкашлювання із підтриманням операційної рани. Включають терапевтичні дихальні вправи статичні та динамічні (переважно діафрагмальний тип дихання), активно тренують дистальні відділи кінцівок у вихідному положенні лежачі на спині.



На другий день додають активні рухи рук у плечових суглобах, рекомендують 4-5 разів на день функціональне тренування перевертання на здоровий бік, надування гумових іграшок. Ефективним є масаж спини та грудної клітки, нижніх кінцівок. З другого-третього дня включають функціональне тренування повертання на хворий бік, тренування навичок сидіння. Терапевтичні вправи: підтягування ніг до живота (по черзі), «ходьба» в ліжку, збільшують амплітуду рухів у плечовому суглобі [4, 5, 6].

На четвертий-п'ятий день хворий виконує терапевтичні вправи сидячи на стільці. Функціональне тренування стояння та ходьби у палаті за допомогою фізичного терапевта. На шостий-сьомий день хворий встає та ходить по палаті, коридору. Далі додаються загально зміцнювальні вправи для верхніх та нижніх кінцівок, тулубу.

На дев'ятий-одиннадцятий день можна виконувати фізичні вправи зі снарядами (гімнастичні палиці, гантелі 1-1,5 кг.). Включають терапевтичні вправи на координацію, тренують грудний тип дихання, вправи біля гімнастичної стінки. На десятий-одиннадцятий день знімають шви[4, 5].

При неускладненому перебігу післяопераційного періоду, після стихання запальних гострих явищ використовують, за показаннями, електрофорез хлориду кальцію, лідази, новокаїну, ронідазу, СМТ[3, 6].

На дванадцятий-чотирнадцятий день і до виписки зі стаціонару фізичне навантаження стає більш інтенсивнішим. Хворий може пересуватися в межах відділення, призначають функціональне тренування спуску та підйому по сходах. Перед випискою зі стаціонару проводиться контрольне обстеження (зміни самопочуття пацієнта порівняно з первинним обстеженням). Фізичний терапевт інформує пацієнта про засіб догляду за рубцем та рекомендує продовжувати виконувати терапевтичні вправи із поступовим збільшенням активності м'язів в домашніх умовах[1, 4, 5].

Результати. За літературними даними хворим із захворюваннями легень після хірургічного втручання необхідна фізична терапія, здатна підвищити ефективність хірургічного лікування і повернути хворого до нормального життя. Фізична терапія оперованих хворих, як і медикаментозна терапія та інші лікувальні засоби поліпшують наслідки хірургічного втручання.

Висновки:

1. Аналіз науково-методичної літератури дозволив визначити, що підвищення ефективності хірургічного лікування захворювань легень вимагає проведення комплексу післяопераційної фізичної терапії та медичної терапії.
2. У хірургічному лікуванні захворювань легень у післяопераційному періоді фізичну терапію необхідно проводити відповідно із загальним станом хворих. При цьому рухова терапія не повинна викликати зайвого стомлення хворого та різких больових відчуттів. До занять, під час занять та після них слід перевіряти пульс, кров'яний тиск та частоту дихання. Описані методи та засоби фізичної терапії.

Список використаної літератури

1. Дубровский В. И. Лечебная физическая культура / В. И. Дубровский. – М.: Владос, 2008. – 608 с.
2. Епифанов В. А. Лечебная физическая культура и массаж: учебник / В. А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2008. – 560 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація підручник / В.М. Мухін. – 3-те вид., перероблене та доповн. – К.: олімп. Л-ра, 2010. – 488 с.
4. Пархотик И. И. Физическая реабилитация при хирургическом лечении заболеваний органов



- грудній клітці / І.І. Пархотик. – К.: НУФВСУ, узд-во «Олимп. лит.», 2015. – 376 с.
5. Фізична терапія при хірургічних захворюваннях: навчальний посібник [Електронний ресурс] :навч. посібник для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія, ерготерапія»/ О.О. Глиняна, Ю.В. Копочинська, І.Ю. Худецький; КПІ ім.. Ігоря Сікорського, 2020. – 207 с.
 6. Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол. Фізична терапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.

Відомості про авторів

Гончарук Наталія Володимирівна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Національний фармацевтичний університет
м.Харків, Україна
orcid.org/0000-0002-1206-5974
E-mail: goncharuknatalyaa@gmail.com